

Göteborgsregionens
kommunalförbund

Omvärldsbevakning Nr. 11

Asylsökande och nyanlända barn och unga
Förändringar inom utbildningsområdet
utifrån flyktingsituationen

Sammanställt av Ann-Sofie Gillner, GR Utbildning

Omvärldsbevakningen sammanställs av GR Utbildning som är en del av Göteborgsregionens kommunalförbund (GR). GR är en regional utvecklingsarena som arbetar med hela styrkedjan – från barn och unga till kommunchefer och politiker. Det breda och djupa samarbetet omfattar barn, unga och vuxna i lärande i GRs 13 medlemskommuner. Det involverar 240 000 studerande i alla åldrar, 20000 lärare, 1500 skolledare och 1300 skolor. Verksamheten ska vara till kommunal nytta, samtidigt som den ska stärka regionen nationellt och internationellt. Inom GR Utbildning finns cirka 80 medarbetare som arbetar med alltifrån skolutveckling, läromedel och att motverka studieavbrott till ledarutveckling, vuxenutbildning, gymnasiesamverkan och samverkan mellan skola och arbetsliv.

Innehåll

Ensamkommande barn och unga	5
Förslag avseende ny möjlighet till uppehållstillstånd för ensamkommande unga	5
Ensamkommande barn som försvinner, Barnombudsmannen	5
Kartläggning av narkotikavanor bland ensamkommande barn och unga	6
Klarlagd identitet - Om utlännings rätt att vistas i Sverige, inre utlänningskontroller och missbruk av identitetshandlingar	6
Nyanlända barn, unga och vuxna	6
Rättsligt ställningstagande angående uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå	6
Medel till kommunerna med anledning av utbildningsplikten	7
Statsbidrag för lärcentrum	7
Barnets och ungdomens reform – Förslag för en hållbar framtid	7
Yourskills – material i syfte att fånga upp yrkestalang och yrkesskicklighet hos nyanlända	7
Nyanlända målgrupp för jobb inom gröna näringar	7
Ökande skillnader mellan utrikes och inrikes föddas kunskapsresultat	8
Education at a Glance 2017, OECD.....	8
Arbetsförmedlingens nulägesbedömning av arbetet med snabbspår.....	8
Ny kursplan för sfi från och med den 1 januari 2018	9
Barn som kommer till Sverige och uppges vara gifta	9
Kompetensmatchningsmodellen, GR.....	9
Språkvänsprojekt, GR.....	10
Nya GRannar, GR.....	10
Samhällsinformation under asyltiden	10
Introduktionsjobb.....	10
Asylpolitik inom EU.....	10
Lagliga vägar för att söka asyl i EU	10
Utvärdering av Delegationen för unga och nyanlända till arbete.....	11
Medel till kommunerna med anledning av flyktingsituationen.....	11
Viktigare lagar och förordningar med fokus på asylsökande och nyanlända, årsskiftet 2017/2018	11
Migrationsverkets regleringsbrev för 2018.....	11
Statistik 2017 samt januari 2018.....	12
Ensamkommande barn och unga.....	12
Asylsökande barn och vuxna	12

Rapporter och material	12
Skolan en grund för lyckad integrering	12
ESO-rapport om arbetsmarknadspolitik för nyanlända i fem länder.....	12
Agenda för integration, SKL.....	13
Material kring nyanlända och flerspråkiga elever inom vuxenutbildningen, Skolverket.....	13
Flerspråkighet som resurs, Skolverket	13
Ungas etablering, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	13
Barns och ungas erfarenheter av våldsbejakande islamistisk extremism, Barnombudsmannen.....	13
Sammanställning av kunskap om utomeuropeiskt födda kvinnor som står utanför arbetskraften, Statskontoret.....	14
Nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle	14
Forskning	14
Skolan viktig för många nyanlända	14
Avhandling om nyanlända elevers lärande och deras möte med svensk skola	14
Barn, migration och integration – projekt vid Stockholms universitet	15
Studie kring hur nyanlända barns och ungdomars inkludering och jämställdhetsutveckling kan underlättas, Mälardalens högskola	15

I detta dokument samlas aktuell information inom området asylsökande och nyanlända med fokus på framförallt barn och unga samt avseende förändringar på utbildningsområdet. I dokumentet finns även annan information som bedöms intressant, men som inte specifikt berör utbildningsområdet, med. Dokumentet uppdateras kontinuerligt. Tidigare har omvärldsbevakningar sammanställts vid fem tillfällen under 2016 och fem tillfällen under 2017.

Ensamkommande barn och unga

Förslag avseende ny möjlighet till uppehållstillstånd för ensamkommande unga

I ett utkast till lagrådsremiss föreslås det att en utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

- utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,
- det för utlänningen har, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet,
- beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016,
- beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, när utlänningen är 18 år eller äldre,
- utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och
- utlänningen studerar eller har för avsikt att studera i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan, på heltid på en annan motsvarande utbildning eller på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox.

En ansökan om ett sådant uppehållstillstånd föreslås endast få göras under en begränsad tid och vid ett tillfälle. Utkastet till lagrådsremiss innehåller också förslag om att anpassa bestämmelserna om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå så att studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller liknande utbildningar inom introduktionsprogram i gymnasieskolan kan ge samma möjlighet till uppehållstillstånd som studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2018.¹

SKL har publicerat en nyhet med anledning av förslaget till lagrådsremiss där de bland annat efterfrågar kompletteringar som berör exempelvis ekonomisk ersättning och kommunernas planeringsförutsättningar.²

Ensamkommande barn som försvinner, Barnombudsmannen

I december 2017 publicerade Barnombudsmannen rapporten *Ensamkommande barn som försvinner*. Rapporten är resultat av ett regeringsuppdrag att bidra till ökad kunskap om varför ensamkommande barn försvinner. Syftet med rapporten är att lyfta fram barnens egna berättelser kring avvikande och att leva som försvunnen samt att få en tydligare bild av situationen för att kunna förebygga att barn

---

¹ <http://www.regeringen.se/490897/contentassets/65e9959290b14c5685e94c9766eb6056/ny-mojlighet-till-uppehallstillstand-utkast-till-lagratsremiss>

²

<https://skl.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv/forslagomensamkommandebortserfrankommunersvillkor.14715.html>

avviker. Barnombudsmannen har träffat ensamkommande barn med erfarenhet av att avvika från familjehem, nätverkshem, HVB eller statliga ungdomshem.³

Kartläggning av narkotikavanor bland ensamkommande barn och unga

Folkhälsomyndigheten har i samråd med Socialstyrelsen kartlagt omfattningen och typen av narkotikavanor bland ensamkommande barn och unga upp till 21 år. Kartläggningen visar att det inte går att säga generellt att narkotikaanvändning skulle vara vanligare bland ensamkommande ungdomar än bland andra, dock finns det på en del orter uttalade problem.

Vidare visar kartläggningen att gruppen ensamkommande är mycket heterogen och har olika förutsättningar och behov men att gruppen generellt har fler riskfaktorer för psykisk ohälsa och social utsatthet än barn och ungdomar som anlänt i sällskap med sina föräldrar. Det kan i sin tur öka risken för narkotikaanvändning. Andra riskfaktorer är en lång asylprocess, brist på fritidsaktiviteter, stora boenden, avsaknaden av en trygg bas samt psykisk ohälsa.⁴

Klarlagd identitet - Om utlänningars rätt att vistas i Sverige, inre utlänningskontroller och missbruk av identitetshandlingar

Återvändandeutredningen presenterade i november 2017 betänkandet *Klarlagd identitet - Om utlänningars rätt att vistas i Sverige, inre utlänningskontroller och missbruk av identitetshandlingar*.

Utredningen har haft i uppdrag att, i syfte att minska antalet personer vars identitet inte kan fastställas under vistelsen i Sverige, lämna förslag som innebär att Polismyndigheten ges utökade möjligheter att dels ta fingeravtryck, dels omhändertar pass eller andra identitetshandlingar.

Utredningen har även haft i uppdrag att lämna förslag på hur missbruk av resedokument, främlingspass och uppehållstillståndskort kan motverkas.

I utredningen beskrivs bland annat ensamkommande unga som en riskgrupp för att försvinna eller på något sätt avvika och att de då befinner sig i en mycket utsatt situation, när de saknar hjälp och stöd från samhället. Vidare konstateras bland annat att det, ur ett barnrättsperspektiv, är oerhört viktigt att kunna identifiera minderåriga, som utan rätt därtill uppehåller sig i landet, så att de kan få hjälp och stöd från myndigheterna. Många av dessa är ensamkommande utan vuxet stöd.⁵

Nyanlända barn, unga och vuxna

Rättsligt ställningstagande angående uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå

Migrationsverket har publicerat ett rättsligt ställningstagande angående uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Syftet med det rättsliga ställningstagandet är att ge svar på frågor som uppkommer vid tolkning och tillämpningen av bestämmelserna om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Ställningstagandet utgår från Migrationsverkets prövning av förstagångsansökningar, förlängningsansökningar och i ansökningar på verkställighetsstadiet, med de rättsliga frågor som blir aktuella för respektive ärendetyp.⁶

³ <https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/i-media/nyheter/20171/ny-rapport-om-ensamkommande-barn-som-forsvinner/>

⁴ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2017/december/ensamkommandes-utsatthet-kan-leda-till-okat-narkotikabruk/>

⁵ <http://www.regeringen.se/4ae1cb/contentassets/1ff02032e89444998504e2e5fe14e105/klarlagd-identitet-sou-201793>

⁶ <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40696>

Medel till kommunerna med anledning av utbildningsplikten

Från och med den 1 januari 2018 införs en utbildningsplikt för nyanlända som tar del av Arbetsförmedlingens etableringsinsatser och som bedöms vara i behov av utbildning för att komma i arbete. Regeringen tillför medel till kommunerna i budgetpropositionen för 2018 i syfte att de bättre ska kunna möta utbildningsbehovet bland nyanlända med anledning av införandet av en utbildningsplikt.⁷

Statsbidrag för lärcentrum

Ett nytt statsbidrag införs som ska gälla både insatser för etablering av nya lärcentrum och utveckling av de som redan finns. Syftet är att stimulera utvecklingen av lärcentrum i kommunerna och därmed skapa bättre förutsättningar för de studerande. Kommuner som i samverkan med andra kommuner bygger ut eller etablerar nya lärcentrum ska kunna söka statsbidraget hos Skolverket. Inom ramen för lärcentrum kan kommuner erbjuda undervisning i exempelvis svenska som andraspråk.

Förordningen om statsbidrag till lärcentrum planeras träda i kraft den 1 mars 2018.⁸

Barnets och ungdomens reform – Förslag för en hållbar framtid

I december 2017 presenterade den Nationella samordnaren för den sociala barn- och ungdomsvården sin slutrapport *Barnets och ungdomens reform – Förslag för en hållbar framtid*. Rapporten har bland annat fokus på hur barnens och ungdomarnas delaktighet och medskapande kan öka. Nyanlända och asylsökande barn och unga, såväl ensamkommande som barn i familj, berörs i rapporten.⁹

Yourskills – material i syfte att fånga upp yrkestalang och yrkesskicklighet hos nyanlända

Yourskills syftar till att bland annat fånga upp yrkestalang och yrkesskicklighet hos de som relativt nyligen anlänt till Sverige. Yourskills är en del av WorldSkills Sweden och innehåller exempelvis filmer och annonser i sociala media som på olika språk informerar om att Sverige kan erbjuda bra jobb och smarta utbildningar. Materialet kommer att ge information om behovet av fler som vill utbilda sig till, eller redan är, yrkesutbildade inom framför allt bygg, design, industri, it, service, vård och tekniksektorn och vart man ska vända sig samt göra för att komma vidare.¹⁰

Nyanlända målgrupp för jobb inom gröna näringar

Skogsstyrelsen har tillsammans med 25 andra myndigheter fått i uppdrag att tillvarata den jobbpotential som finns inom de gröna näringarna. Målgruppen för de gröna jobben är nyanlända och personer som varit utan arbete en längre tid. Insatserna från myndigheterna ska utformas så att de ger deltagarna den kompetens som efterfrågas av näringslivet inom de gröna näringarna. Målet är att de ska få anställning i näringslivet.

---

⁷ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/12/mer-pengar-till-kommunerna-for-utbildningsplikten-for-nyanlanda/>

⁸ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/12/regeringen-satsar-pa-larcentrum/>

⁹ <http://www.regeringen.se/rapporter/2017/12/barnets-och-ungdomens-reform--forslag-for-en-hallbar-framtid/>

¹⁰ http://worldskills.se/vad-vi-gor/yourskills-se/?utm_source=WorldSkills+informationsbrev&utm_campaign=69d0766bb6-EMAIL_CAMPAIGN_2017_12_18&utm_medium=email&utm_term=0_000bf22f8e-69d0766bb6-501258369

Skogsstyrelsen ska den 17 januari 2018 lämna en bedömning av hur många arbetssökande som kommer att omfattas 2018 samt en uppskattning gällande 2019 och 2020. Skogsstyrelsen ska lämna delredovisningar av genomförandet senast den 1 maj 2018 samt den 1 oktober 2018 och den 1 oktober 2019. Slutredovisning lämnas den 15 februari 2021.¹¹

Ökande skillnader mellan utrikes och inrikes föddas kunskapsresultat

Olika internationella undersökningar av elevers kunskaper inom olika områden visar på ökande skillnader mellan utrikes och inrikes födda elevers kunskapsresultat. Detta visas i exempelvis följande undersökningar.

- **PISA 2015**¹²: Fortsatt stora skillnader i resultat mellan elever med inhemsk och utländsk bakgrund
- **TIMSS 2015**¹³: Resultaten i TIMSS 2015 är högre för de svenskfödda eleverna med minst en svenskfödd förälder än gruppen utlandsfödda och svenskfödda med utlandsfödda föräldrar.
- **ICCS 2016**¹⁴: Det finns också skillnader mellan grupper av elever med olika migrationsbakgrund. Svenskfödda elever med minst en svenskfödd förälder har bättre resultat på provet än elever med utländsk bakgrund.
- **PIRLS 2016**¹⁵: Svenskfödda elever med minst en svenskfödd förälder presterar bättre än både svenskfödda elever med utlandsfödda föräldrar och utlandsfödda elever. Så har det även sett ut i tidigare PIRLS-studier.

Education at a Glance 2017, OECD

I OECD:s landrapport för Sverige, *Education at a glance 2017 Sweden - Country note*, lyfts bland annat skillnaderna i kunskapsresultat mellan inrikes och utrikes födda. Vad som även lyfts fram är exempelvis att när det gäller andra generationens invandrare (inrikes födda med utrikes födda föräldrar) så visar PISA 2015 att skillnaderna är mindre i förhållande till inrikes födda elever avseende kunskaperna i läsförståelse, naturvetenskap och matematik.¹⁶

Arbetsförmedlingens nulägesbedömning av arbetet med snabbspår

I december 2017 publicerade Arbetsförmedlingen sin senaste nulägesbedömning¹⁷ av arbetet med snabbspåren. Rapporten beskriver bland annat följande. I oktober 2017 var det drygt 5 300 personer som hade påbörjat ett snabbspår sedan den 1 januari 2016. Antalet personer deltar i eller har deltagit i ett snabbspår har ökat med ungefär 50 % sedan den senaste lägesrapporten som

¹¹ <http://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2017/12/uppdrag-till-skogsstyrelsen-att-tillvarata-jobbpotential-inom-de-grona-naringarna/>

¹² https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FBlob%2Fpdf3725.pdf%3Fk%3D3725

¹³ https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FBlob%2Fpdf3707.pdf%3Fk%3D3707

¹⁴ https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FBlob%2Fpdf3857.pdf%3Fk%3D3857

¹⁵ https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FBlob%2Fpdf3868.pdf%3Fk%3D3868

¹⁶ <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/9617041ec068.pdf?expires=1516180533&id=id&accname=guest&checksum=6F4F21E11D366B88EF61343D17E07903>

¹⁷ <https://mb.cision.com/Public/1326/2409931/bec3391dd1b8dc6a.pdf>

publicerades i maj. Efter att det gått drygt ett år sedan individen påbörjade insatser i ett snabbspår hade mellan 17 och 50 % arbete, beroende på spår, vid mättillfället oktober 2017. På grund av de krav som ställs för att få legitimation inom läraryrkena respektive hälso- och sjukvården var andelarna i arbete lägre för dessa spår, 23 respektive 27 %.

När det gäller snabbspåret för lärare och förskollärare framgår bland annat följande. Från och med februari 2016 till oktober 2017 har totalt 1 063 personer deltagit eller deltar i snabbspåret. Sex lärosäten bedriver snabbspår för lärare och förskollärare och samtliga lärosäten hade i oktober 2017 pågående eller avslutade utbildningar. Arbetsförmedlingen har förlängt överenskommelsen med lärosätena med två år. Under 2016 och 2017 har 704 deltagare påbörjat den 26 veckor långa uppdragsutbildningen och 402 deltagare har slutfört uppdragsutbildningen. Utbildningen består även av vägledning kring hur vägen mot lärarlegitimation ser ut. I rapporten kan man även ta del av information om andelen deltagare som den 31 oktober 2017 var i arbete, program (exempelvis arbetsmarknadsutbildning eller praktik) eller är öppet arbetslösa.

Ny kursplan för sfi från och med den 1 januari 2018

Från och med den 1 januari 2018 övergår ansvaret för kursplanen i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare från regeringen till Skolverket. Då träder även en ny kursplan i kraft.¹⁸

Barn som kommer till Sverige och uppges vara gifta

Socialstyrelsen har på uppdrag av regeringen analyserat hur socialtjänsten i kommunerna handlägger barn som kommer till Sverige och uppges vara gifta. Av rapporten framgår bland annat att kommunerna önskar mer stöd i hur de ska handlägga barn som kommer till Sverige och uppges vara gifta. Exempelvis efterfrågas vägledning kring riskerna med barnäktenskap och hur barnets behov av skydd ska utredas. Med utgångspunkt från rapporten tar Socialstyrelsen nu fram en vägledning med fokus på att förtydliga regelverket kring barn som är gifta och att tydliggöra hur handläggningen kan göras mer noggrant och omsorgsfullt utifrån de risker som är förknippade med ett barnäktenskap. Vägledningen beräknas vara klar under första kvartalet 2018.¹⁹

I syfte att ta reda på mer om hur många barn som kommer till Sverige som gifta genomför Socialstyrelsen en nationell kartläggning vars resultat ska presenteras i början av 2019.²⁰

Kompetensmatchningsmodellen, GR

Kompetensmatchningsmodellen ger möjligheter till ett nytt sätt att rekrytera som på ett effektivt sätt matchar arbetsgivarnas behov med nyanländas kompetens. I och med att Kompetensmatchningsmodellen går över kommungränserna skapas förutsättningar för en regional arbetsmarknad. Utgångspunkten för modellen är att hitta efterfrågad kompetens oavsett boendekommun. Genom modellen undanröjs också hinder i form av krav på validerade betyg, språkkunskaper samt uppehållstillstånd vilket gör att nyanlända kommer in på arbetsmarknaden fortare.²¹ För mer information, kontakta Maja Wadstein via maja.wadstein@grkom.se

---

¹⁸

https://www.skolverket.se/regelverk/skolfs/skolfs?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolfs%2Fwpubext%2Ffs%2FRecord%3Fk%3D3354

¹⁹<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2017/2017-11-17>

²⁰ <http://www.regeringen.se/49592e/contentassets/59b5ab3c8a60445a8f582a6f31fd9855/uppdrag-att-stodja-genomforande-och-uppfoljning-av-den-nationella-strategin-for-att-forebygga-och-bekampa-mans-vald-mot-kvinnor.pdf>

²¹ <http://www.grkom.se/kompetensmatchningsmodellen>

Språkvänsprojekt, GR

Under hösten har ett pilotprojekt där anställda inom GR träffar nyanlända genomförts. Projektet har genomförts i samarbete med Flyktingguide/Språkvän i Göteborgs Stad. Totalt deltog 20 personer vid träffarna, varav tio var personal från GR och tio var nyanlända. Gruppen sågs vid fem tillfällen, då de bland annat samtalande på teman som hemland, drömmar, intressen och matkultur. De har även ätit middag tillsammans och fått en guidad visning på Universeum.²² För mer information, kontakta Lukas Berggren via lukas.berggren@grkom.se

Nya GRannar, GR

Projektet Nya GRannar har pågått sedan hösten 2016 och har därmed nu kommit halvvägs i sitt arbete. Målgruppen för projektet är personal som arbetar med nyanlända barn och unga i de 10 medverkande kommunernas verksamheter. Hittills har ca 1300 medarbetare tagit del av konferenser, studieresor och kompetensutvecklingsinsatser inom ramen för projektet. Under våren 2018 kommer utbildningsinsatserna bland annat innebära en temadag om hederskultur och HBTQ, workshop om mänskliga rättigheter och kunskapsseminarier om Syrien och Afghanistan.²³

Samhällsinformation under asyltiden

I syfte att göra det möjligt för fler att få del av samhällsinformation redan under asyltiden möjliggörs det nu för kommuner och kommunalförbund att kunna söka och ta del av statsbidrag för tidiga insatser på samma villkor som organisationer i det civila samhället. Medel föreslås tillföras i budgetpropositionen 2018 genom förstärkning av statsbidraget för tidiga insatser.²⁴

Introduktionsjobb

Den 1 februari fattade regeringen beslut om ett antal förordningar och förordningsändringar i syfte att införa introduktionsjobb från och med den 1 maj 2018. Introduktionsjobb kommer att kunna kombineras med utbildning, både för att stärka den enskildes förutsättningar för arbete liksom för att möta kompetensbehov hos arbetsgivare. Nyanlända är en målgrupp för introduktionsjobben.²⁵

Asylpolitik inom EU

Inom EU pågår ett arbete gällande att komma överens om en ny och mer likartad asylpolitik inom EU. En av grundbultarna i det förslag som man arbetar med är att omfördela asylsökande mellan alla medlemsländer vid lägen som 2015 kommer många migranter på samma gång.²⁶

Lagliga vägar för att söka asyl i EU

I december 2017 redovisades utredningen *Lagliga vägar för att söka asyl i EU*. Utredningen har haft i uppdrag att utifrån ett brett angreppssätt analysera förutsättningarna för att skapa lagliga vägar för att söka asyl i EU, till exempel genom att införa en möjlighet att utfärda viseringar eller någon annan

---

²²<http://www.grkom.se/toppmenyn/omgrgoteborgsregionen/nyheterpress/nyhetsbrev/nyhetsbrev/sprakvan.4.4662fd7816052e5ac76638d4.html>

²³

http://www.grkom.se/nyagrannar?utm_campaign=cmp_781723&utm_medium=email&utm_source=getanewsletter

²⁴ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/12/forstarkta-resurser-for-samhallsinformation-under-asyltiden/>

²⁵ <http://www.regeringen.se/artiklar/2017/09/fragor-och-svar-om-introduktionsjobb/>

²⁶ <https://www.europaportalen.se/tema/asyl-och-migration>

typ av inresetillstånd för personer som har för avsikt att ansöka om asyl i EU. I utredningen beskrivs bland annat ensamstående kvinnor som reser med barn, tonårsflickor, ensamkommande barn, barn som gifts bort (och som ibland själva fått barn) som särskilt utsatta grupper utifrån exempelvis bristen på lagliga asylvägar.^{27 28}

Utvärdering av Delegationen för unga och nyanlända till arbete

Statskontoret har fått i uppdrag av regeringen att utvärdera Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua). Statskontoret ska följa upp vilka metoder och arbetssätt Dua har använt sig av, analysera hur Dua har genomfört sitt uppdrag och vilka faktorer som har varit framgångsrika i arbetet samt utvärdera vilka resultat arbetet har lett till utifrån de mål som har funnits för verksamheten. Slutrapport ska lämnas senast den 26 oktober 2018.²⁹

Medel till kommunerna med anledning av flyktingsituationen

Den 13 december 2017 beslutade riksdagen i enlighet med regeringens förslag om att anvisa 7 miljarder kronor 2018 till anslaget 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen. Anslaget får användas för statsbidrag till kommuner och landsting. Stödet fördelas med 80 procent till kommunerna och 20 procent till landstingen. Vid fördelningen av medel mellan kommunerna ska antalet asylsökande och nyanlända i en kommun samt fördelningen mellan barn och vuxna i relation till kommunens befolkningstal beaktas.³⁰

Viktigare lagar och förordningar med fokus på asylsökande och nyanlända, årsskiftet 2017/2018

I dokumentet *Viktigare lagar och förordningar inför årsskiftet 2017/2018*³¹ är ett urval av de lagar och förordningar som träder i kraft runt årsskiftet 2017/2018 sammanställda. Vissa av dessa berör asylsökande och/eller nyanlända såsom

- Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet
- Förstärkning av främjandemedel som syftar till att påskynda nyanländas etablering på arbetsmarknaden
- Fortsatt stöd till ökad undervisningstid i svenska för nyanlända elever
- Rätt för nyanlända att fullfölja introduktionsutbildning vid flytt till en annan kommun

Migrationsverkets regleringsbrev för 2018

I Migrationsverkets regleringsbrev för budgetåret 2018 framgår bland annat att Migrationsverket ska föra en dialog med kommunerna inför upprättande eller avveckling av asylboenden, att en nära dialog ska föras med kommunerna när det gäller planering inför anvisning och mottagande av nyanlända för bosättning och att ett fördjupat barnrättsperspektiv ska synas i verksamhet och handläggningsprocesser.³²

²⁷ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/12/sou-2017103/>

²⁸ <https://www.europaportalen.se/2017/12/sma-chanser-svenskt-asylforslag>

²⁹ <http://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2018/01/uppdrag-till-statskontoret-att-utvardera-delegationen-for-unga-och-nyanlanda-till-arbete-dua/>

³⁰ http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/utgiftsomrade-25-allmanna-bidrag-till-kommuner_H501FiU3

³¹ <http://www.regeringen.se/informationsmaterial/2017/12/viktigare-lagar-och-forordningar-infor-arsskiftet-20172018/>

³² <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?RBID=18827>

Statistik 2017 samt januari 2018³³

Ensamkommande barn och unga

Sverige

Under år 2017 ansökte 1 336 ensamkommande barn om asyl i Sverige. De flesta av dessa barn, ca 85 %, var i åldern 13-17 år. Under januari 2018 har 101 ensamkommande barn sökt asyl i Sverige varav ca 88 % var i åldern 13 - 17 år och ca 28 % var flickor.

Den 1 februari var 3 783 asylsökande ensamkommande barn inskrivna hos Migrationsverket vilket är 5 456 färre barn sedan den 1 november 2017. Ca 60 % av dessa barn kommer från Afghanistan (medborgarskap).

Göteborgsregionen

Under år 2017 anvisades 148 ensamkommande barn till kommunerna inom GR vilket kan jämföras med år 2016 då 259 ensamkommande barn anvisades till GR-kommunerna. År 2015 var motsvarande antal 2 959. Eftersom anvisningskommun kan placera ensamkommande barn i boende i annan kommun kan det faktiska antalet som bor/stadigvarande vistas i kommunerna inom GR vara ett annat.

Till och med vecka 4 i år har 10 ensamkommande barn anvisats till kommunerna inom GR.

Asylsökande barn och vuxna

Under år 2017 ansökte totalt 8 507 barn om asyl i Sverige, inklusive ensamkommande barn. Under januari i år har 600 barn sökt asyl i Sverige, inklusive ensamkommande barn. Av dessa är alltså 101 barn ensamkommande.

Under år 2017 ansökte totalt 25 666 personer (vuxna och barn) om asyl i Sverige, att jämföra med motsvarande siffra för 2016 som var 28 939 personer. Under januari i år har 2 140 personer (vuxna och barn) sökt asyl i Sverige. De största länderna räknat i antal asylsökande under denna period var Syrien, Eritrea, Georgien och Irak.

Rapporter och material

Skolan en grund för lyckad integrering

I december 2017 publicerade Nordens Välfärdscenter skriften *Skolan en grund för lyckad integrering*. Skriften fokuserar på vad som kan göras för att förbättra mottagande av nyanlända barn och unga i skolan och ger bland annat exempel på arbetsätt och forskning från de nordiska länderna.³⁴

ESO-rapport om arbetsmarknadspolitik för nyanlända i fem länder

I december 2017 publicerade Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) rapporten *Inspiration för integration – en ESO-rapport om arbetsmarknadspolitik för nyanlända i fem länder*. I rapporten jämförs integrationspolitiken i fem länder med relativt likartade förutsättningar på

---

³³ <http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Aktuell-statistik.html>

³⁴ <http://www.nordicwelfare.org/sv/Publications/Skolan-en-grund-for-lyckad-inkludering--Nyanlanda-barn-och-unga-i-Norden/>

integrationsområdet: Sverige, Norge, Danmark, Tyskland och Nederländerna och områden där länderna gjort andra vägval än Sverige identifieras.³⁵

Agenda för integration, SKL

SKL:s agenda för integration identifierar 65 åtgärder där SKL lyfter fram att staten behöver agera. De områden som omfattas i agendan är exempelvis barn och unga, mottagande och bosättning samt etablering på arbetsmarknaden. SKL konstaterade i november att över hälften av SKL:s punkter är på gång eller under utredning och att tre förslag hittills får grönt ljus i uppföljningen. Det som hittills är genomfört är ett sammanhållet mottagande med tidsbegränsade uppehållstillstånd, att asylsökande som fyllt 18 år har rätt att påbörja och fortsätta sin utbildning samt att arbetet med att utveckla hälsoundersökningar har kommit långt.³⁶

Material kring nyanlända och flerspråkiga elever inom vuxenutbildningen, Skolverket

Skolverket har utarbetat ett material till kommunerna när det gäller nyanlända och flerspråkiga elever inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna. Här finns bland annat information om regelverk, utbildningsplikt, möjligheter att kombinera kurser och språkutvecklande undervisning. Materialet kommer att byggas på under våren 2018.³⁷

Flerspråkighet som resurs, Skolverket

Skolverket har publicerat material som ska ge insikt och kunskap om hur nyanlända elevers språkliga resurser kan tas tillvara. I materialet finns forskning, reflektionsfrågor och konkreta exempel på hur man kan arbeta med flerspråkighet i klassrummet. Målgrupper för materialet är personal som undervisar i alla ämnen, handledare, förstelärare, skolutvecklare och andra som arbetar med skolutveckling inom nyanländas och flerspråkiga elevers lärande.³⁸

Ungas etablering, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor har publicerat en rapport kring ungas etablering i arbets- och samhällslivet. I rapporten beskrivs bland annat unga födda utomlands eller med utländsk bakgrund som en utsatt grupp, både vad gäller andelen som inte uppnår en fullständig gymnasieutbildning och andelen som varken arbetar eller studerar.³⁹

Barns och ungas erfarenheter av våldsbejakande islamistisk extremism, Barnombudsmannen

Barnombudsmannen fick i oktober 2016 i uppdrag av regeringen att prata med barn som på olika sätt är berörda av problematiken med att personer reser till konfliktområden i terrorismsyfte. Syftet var

---

³⁵ <https://eso.expertgrupp.se/rapporter/integration-och-arbetsmarknad-ett-urval-europeiska-lander/>

³⁶ <https://skl.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv/framstegforslagsagendaforintegration.13891.html>

³⁷ https://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/nyanlandas-larande/elever-vux-1.264864?utm_campaign=unspecified&utm_content=unspecified&utm_medium=email&utm_source=Skolverket%20nyhetsbrev

³⁸ https://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/nyanlandas-larande/flersprakighet-som-resurs?utm_campaign=unspecified&utm_content=unspecified&utm_medium=email&utm_source=Skolverkets%20nyhetsbrev

³⁹ <https://www.mucof.se/publikationer/fokus-17-del-1-ungas-etablering>

att öka kunskapen om barns erfarenheter och att förebygga att barn far illa. I rapporten kan man ta del av resultatet av undersökningen och Barnombudsmannens förslag till regeringen.⁴⁰

Sammanställning av kunskap om utomeuropeiskt födda kvinnor som står utanför arbetskraften, Statskontoret

I juni 2017 fick Statskontoret i uppdrag av regeringen att sammanställa och utveckla kunskapen om varför utomeuropeiskt födda kvinnor i större utsträckning står utanför arbetskraften och vad som kan förbättra deras förutsättningar att delta i arbetskraften. I januari 2018 överlämnades slutrapporten *Sammanställning av kunskap om utomeuropeiskt födda kvinnor som står utanför arbetskraften – Slutrapport (2018:3)*⁴¹. Av rapporten framgår bland annat följande.

- De flesta utomeuropeiskt födda kvinnor kommer från länder där kvinnors deltagande i arbetskraften är lågt.
- Det finns ett gap mellan arbetsmarknadens krav och utbildningsnivån hos många av kvinnorna.
- Kommunerna genomför viktiga insatser till stöd för att de utomeuropeiskt födda kvinnorna ska kunna inkluderas i arbetskraften, exempelvis språkcaféer och praktik med språkinläring.
- Det krävs mer kunskap för att det ska bli möjligt att kunna värdera olika faktorerens betydelse i förhållande till varandra.

Nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle

I den nyutkomna boken *En god fortsättning – nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle* beskriver teoretiker och praktiker från olika områden och med olika utgångspunkter vad skolan och dess personal ska beakta i mötet med mångkulturella och flerspråkiga elever.⁴²

Forskning

Skolan viktig för många nyanlända

Susanne Duek har disputerat vid Karlstads universitet med en avhandling kring nyanlända barns skolgång och relationen mellan skolan och hemmet. Ett av resultaten är att relationen mellan skolan och hemmets läsande och skrivande behöver problematiseras och nyanseras.⁴³

Avhandling om nyanlända elevers lärande och deras möte med svensk skola

Hassan Sahrif följer i sin avhandling *Här i Sverige måste man gå i skolan för att få respekt. Nyanlända ungdomar i den svenska gymnasieskolans introduktionsutbildning* en grupp nyanlända irakiska ungdomar som deltar i gymnasiets introduktionsutbildning. Han undersöker hur deras sociala

---

⁴⁰ <https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/i-media/nyheter/2018/ny-rapport-barn-och-ungas-erfarenheter-av-valdsbejakande-extremism/>

⁴¹ <http://www.statskontoret.se/nyheter/sammanstallning-av-kunskap-om-utomeuropeiskt-fodda-kvinnor-som-star-utanfor-arbetskraften/>

⁴² <https://www.studentlitteratur.se/#9789144113906/En+god+forts%C3%A4ttning/>

⁴³ <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1055930/FULLTEXT01.pdf>

bakgrund, tidigare utbildningserfarenheter och språkliga tillgångar påverkar deras upplevelser av utbildningen och deras framtida studieambitioner.⁴⁴

Barn, migration och integration – projekt vid Stockholms universitet

År 2016 initierade Stockholms universitet en särskild tvärvetenskaplig satsning på temat Barn, migration och integration. Det övergripande syftet med satsningen är att fördjupa förståelsen för de utmaningar och möjligheter som följer av den stora ökningen av människor, varav många är barn, som kommit och kommer till Sverige under senare tid. Syftet är vidare att få fördjupad förståelse för vilka konsekvenser det stora antalet invandrade barn får för samhällsinrättningar som förskola och skola, socialtjänst, rättssystem, vård och omsorg. Satsningen förvaltas av Barnrättscentrum vid Stockholms universitet. Inriktningen är att jobba nära olika samhällsfunktioner med konkreta frågor.⁴⁵

Studie kring hur nyanlända barns och ungdomars inkludering och jämställdhetsutveckling kan underlättas, Mälardalens högskola

Sedan början av 2017 pågår en studie⁴⁶ vid Mälardalens högskola med fokus på hur nyanlända barns och ungas inkludering och jämställdhetsutveckling kan underlättas. Ett fyrtiotal nyanlända pojkar och flickor i åldern 15-18 år som är bosatta i Sörmland och Västmanland följs inom studien.

De preliminära resultat som forskarna hittills sett genom intervjuer med nyanlända barn och ungdomar är bland annat följande.

- Trots vissa kulturkrockar bland de som har vuxit upp i länder med starka patriarkala strukturer uppskattar ungdomarna generellt jämställdhetsaspekter.
- Fler nyanlända ungdomar väljer att stanna kvar i glesbygd när möjligheter finns att i stället flytta till en större stad. Förankring i miljö, etablerade nätverk och släktens närvaro är några av orsaker till att de väljer att stanna.
- Civilsamhällets roll som idrottsföreningar, bibliotek, kyrka och etniska nätverk har en stor betydelse för ungdomarnas möjligheter att utveckla sociala relationer och komma in i samhället.

---

⁴⁴ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/amnen-omraden/flersprakighet/relationer-och-larande/nyanlandas-kunskap-och-erfarenheter-tas-inte-till-vara-1.266536>

⁴⁵ <http://www.su.se/humanvet/om-oss/nyheter/satsningen-p%C3%A5-barn-migration-och-integration-i-full-g%C3%A5ng-1.325562>

⁴⁶ <http://www.mdh.se/mdh-kalender/sa-underlattas-nyanlandas-barn-och-ungdomars-inkludering-och-jamstalldhetsutveckling-1.106743?page=2>